

економіки. Пріоритетні напрями державних видатків можуть фінансуватися незалежно один від одного або бути інтегровані в системний пакет загальнонаціональної стратегії економічного розвитку.

Література:

1. Сухарев О.С., Нехорошев В.В. Закон Вагнера и модели развития экономики // Стратегия экономического развития. – 2011. – № 21. – С.2-10.
2. Гупта С., Гергиль М. Пересмотр будущего государства: реформа государственных расходов [/www.imf.org/external/russian/np/blog/2014/041614r.pdf](http://www.imf.org/external/russian/np/blog/2014/041614r.pdf) .
3. Dani Rodrik. Why do more open economies have bigger governments? Forthcoming, Journal of Political Economy This revision, January 1998.
4. J. Alm, A. Embaye. Explaining the grows of the Government Spending in South Africa // Tulane Economics Working Paper Series. – April, 2011.

УДК 336.201:338.24.021.8

Романова А.Ю., Артими-Дрогомирецька З.Б.

Львівський національний університет імені Івана Франка

**ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ
ПОДОЛАННЯ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ**

Romanova A.Y., Artym-Drohomyretska Z.B.

**IMPROVING THE TAX SYSTEM AS A TOOL TO OVERCOME
THE SHADOW ECONOMY**

Економічна система кожної країни переживає на своєму шляху, як зростання, так і спадання. Вдало зобразити розвиток економіки можна за допомогою теорії циклів, а зокрема найбільш поширеної моделі, яка складається з чотирьох основних фаз: криза, депресія, поживлення та піднесення. Сьогодні економіка України пройшла фази кризи та депресії, та перебуває на етапі поживлення. Проте для проходження фази поживлення та швидшого надходження піку економічної системи, необхідно втілити низку реформ і вирішити основні проблеми. Основними факторами для досягнення розвитку економіки є стабільна і прозора фіскальна політика, адже неефективне регулювання податків призводить до таких проблем, як тіньова економіка.

Проблема дослідження теоретичних причин та практичного доведення існування тіньової економіки, цікавила багатьох вчених-економістів з давніх часів. Значне місце у вивченні цієї проблеми займають роботи, таких вчених: Й. Губера, Д. Кінона, С. Сміта, С. Гельберга, Б. Фрея та інших. Також подоланню цього сектору в економіці приділили свою увагу й українські фахівці: А. Базилук, З. Варналій, Я. Дяченко, О. Турчинов та інші [2, 3, 4].

Проблема тіньової економіки є важливою, оскільки призводить до нестабільності економічного розвитку, створює непривабливий статус країни

до іноземних інвестицій, блокує можливість розбудови економіки, призводить до нереальних показників щодо оподаткованих доходів, що врешті решт призводить до дефіциту державного бюджету.

Існує декілька моделей для визначення рівня тінізації в країні [4, 5]:

- монетарний метод;
- метод аналізу зайнятості;
- балансовий метод доходів та видатків;
- метод технологічних коефіцієнтів.

В Україні тіньова економіка перебуває на високому рівні, цьому сприяють як соціально-економічні причини, так і політичні та правові. Податкові реформи є надто жорсткими та недоречними до нестабільного становища нашої держави. При регулюванні державою фіскальної політики, складається враження, що держава розподіляє фінансові ресурси на свою користь. Тим самим держава сама «заганяє» фізичних та юридичних осіб до збільшення своїх доходів шляхом неоподатковування реальних доходів. Більшість підприємств працює за схемою зарплати у «конверті» [6].

За розрахунками Мінекономрозвитку у I кварталі 2017 року рівень тіньової економіки склав 37% від офіційного ВВП, що на 6 в.п. менше за показник I кварталу 2016 року [7].

Чинниками тінізації економіки України, які і надалі залишаються актуальними, є:

- високий рівень корупції;
- низька ефективність функціонування органів судової системи;
- недостатній захист прав на рухомому та нерухомому власність, включаючи права на фінансові активи;
- непередбачуваність змін у податковому законодавстві;
- недовіра підприємців до податкової політики держави;
- велика кількість різновидів податків та інші.

Європейські країни у системі «уряд - платники податків», намагаються підтримувати підприємців соціальними видатками та сприяти їх розвитку, зацікавленості до збільшення своїх офіційних доходів.

Не можна вважати, що в Україні є один з найвищих рівнів податків, проте податок в інших країнах ефективно розподіляється на розвиток держави та сферу соціальних послуг [1].

Уряд України повинен розуміти, що для ведення ефективної економічної діяльності, зростання рівня життя та виходу на новий щабель необхідно здійснювати дієві рішення, але основним є завоювання довіри підприємців.

Необхідно вчитися на досвіді Європи та врешті унормувати кількість та структуру податків, оскільки в Україні продовжують діяти податок на прибуток, податок на доходи фізичних осіб, акцизний податок, податок на додану вартість та інші збори. Такі дії створюють складний процес, чим самим

спричиняють недовіру дій уряду у податковій системі, збільшення корупції та зростання швидкими темпами тіньового сектору.

Таким чином, першими діями, які може здійснити уряд нашої країни для вирішення даної проблеми, це зменшити кількість різновиду податків та зробити прозорим процес оподаткування.

Отже, для усунення вище перелічених проблем держава повинна враховувати досвід зарубіжних країн, аналізувати їх дії, за допомогою яких вони змогли врегулювати проблему з тіньовим сектором. Необхідно переваги, які присутні в регулюванні податкової системи європейців, переносити на площину функціонування вітчизняної економіки. Україна також має усі шанси стати економічно-стабільною, сильною та прозорою державою, необхідно лише розробити свою власну модель, яка сприятиме цьому.

Література:

1. Ангела Бочі / Тіньова економіка в Україні: причини та шляхи подолання / Ангела Бочі, Василь Поворозник // Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД). – 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://icps.com.ua/assets/uploads/files/t_novaekonom_kaukra_ni.pdf.

2. Артус М. Тіньова економіка та напрями її подолання за умов ринкових відносин /М. Артус // Галицький економічний вісник [Текст]. – 2012. – № 2 (35). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/123456789/2148>.

3. Баранов С. О. / Тіньова економіка: сутність, причини, соціально-економічні наслідки та шляхи подолання в Україні / С. О. Баранов. 2015 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2015/10/08-3-2015.pdf>.

4. Микитенко В. В. Економічна безпека промисловості: цільовий функціонал та технології управління: Монографія. [Текст] / Микитенко В. В., Демешок О. О. / За науковою редакцією д.е.н., проф. Микитенко В. В. – Київ, ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», МНТУ ім. академіка Юрія Бугая МОНмолодьспорту України, 2012. – 650 с.

5. Офіційний сайт державного комітету статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

6. Савіцька О.П. Податкове навантаження як фактор тінізації економіки. / О.П. Савіцька, Н.В. Савіцька, І.Я. Кулиняк – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.confcontact.com/2013-sotsialno-ekonomicheskie-reformi/2_savitska.htm.

Тенденції тіньової економіки в Україні. – Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку та торгівлі України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/documents/list?lang=uk-ua&id=e384c5a7-6533-4ab6-b56f-50e5243eb15a&tendentsiitinoivoekonomiki>.